

Krúdy Gyula elbeszélései. *Krúdy* Gyula nagyon termékeny író, talán a legtermékenyebb azok között, a kik ma a lapok tárczarovatában szerepelnek. Az ilyen termékenységhöz igen élénk invenzió kell, mert *Krúdy* majdnem sohase dolgozik mese nélkül; nem éri be egy-két alaknak beállítással, hanem történet keretébe illeszti alakjait. Színhelyül kisajátította magának a magyar föld egy érdekes darabját, a Nyírséget, a maga erősen individuális tájképeivel és furcsa, féllábbal a multban, féllábbal az ábrándok világában élő embercivel. Ezek az alakok egész különös, épen a mienktől elütő volta miatt érdekes életet élnek, kis világuk csalóka távlatában óriási esemény számba mennek apró-cseprő bajaik, torzsalkodásaik, szerelmeik, a melyeket rettentő komoly képpel csinálnak végig a nélkül, hogy sejtelmük volna komikus voltukról. A *Krúdy* Gaáljai és Zathureczkyjai nem élnek a mai világban, ő hozzájuk nem ér el a modern élet egyetlen hulláma sem, falvaik körül vannak bástyázva a minden kívül eső dolog iránti közöny kőnél erősebb bástyaival. Gondolkodásmódjuk, életük berendezése, igényeik olyanok, a milyenek ősapáikéi voltak két-háromszáz évvel ezelőtt. Pusztulásra ítélt faj ez: a régi lélek előregedve, csenevészén hörög bennük, az új számára pedig nem birnak megnyilni. Anyugilag máris többé-kevésbé elpusztultak s az ő életükkel nyoma vész fajtájuknak is. Van valami melancholikus humor bennük s ez adja meg *Krúdy* novelláinak az alap-

hangulatát: olyanok, mint az őszi táj, van bennük csillogás, még virág is nyílik mezeiken, de minden a haldoklásra figyelmeztet. Természetesen az ilyen életben nem sok a változatosság s hogy mégis, egyfolytában olvasva Krúdy két könyvét, alig érzünk egyhangúságot, — épen ez bizonyítja legjobban Krúdy leleményének frissességét. A sokat-írás számos veszedelmeit azonban nem tudja teljesen elkerülni: előadását néha túlkönnyűnek találjuk, mintha nem ért volna rá mélyebb, erősebb színeket keresni s beérné azokkal, a melyek hamarosan keze ügyébe esnek. Néha elejt egy-egy élénk hatást, nem aknázza ki eléggé mindazt, a mi tárgyaiban bennük van. A mi azonban mindennél nagyobb veszedelem, stíljében modorosságokat találunk, a melyek annál inkább szembe tűnnek, mert az író mindig egy s ugyanazon hangnemből szól hozzánk. Semmitől sem kell jobban óvakodni az írónak, mint a modorosság'ól, a motivumok, a kifejezési formák cliché-szerű megmerevedésétől; élettelenség és unalom jár mindig a nyomában. Krúdy két most megjelent könyve közül az egyikben, a mely a *«Pajkos Gaálék»* címet viseli, tizenhét elbeszélés van, a másikban, *«A szakállszáritón»* címűben tizennégy.